

Slovenski dom

Štev. 167.

V Ljubljani, torek 25. julija 1939

Leto IV

Kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

Ljubljana, 25. julija.

Nocoj se bo slovesno začela največja letošnja prireditev v Jugoslaviji. Ne le največja verska, temveč sploh. Če vpoštujemo poleg zunanega še silni duhovni pomen tega velikega mednarodnega verskega zbora v današnjih dneh, potem moramo reči, da bo to najpomembnejša letošnja katoliška manifestacija v Evropi sploh.

Priprave za kongres, duhovne kakor zunanje dokazujejo, da se Ljubljana, Slovenija in Jugoslavija zavedajo silnega pomena te prireditve, ki bo en sam klic nešteti množici po uveljavljeni načeli večne Resnice in Pravice; prireditve, pri kateri bo v duhu prisoten ves katoliški svet z željami, da bi molitve in manifestacije ljubljanskega kongresa pripomogle zlasti k tistem, česar si danes želi ves svet: k miru.

DANAŠNJI SPORED

13 V stolnici slovesen začetek kongresa. Govoril bo predsednik stalnega odbora za kongrese Kristusa Kralja, ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Ob 20 bo v Unionski slavnostno zborovanje. Začetni govor v francoskem in nemškem jeziku bo govoril dr. Friderik Mack, kanonik iz Luxemburga.

SPORED ZA SREDO 26. JULIJA:

7 V stolnici maša s pridigo v francoskem jeziku.

9-12 I študijsko zborovanje v Unionski

»BISTVO IN CILJ VERSKEGA PREPORODA«. Referent: župnik dr. Laros, Koblenz, Stolzenfels (nemško). Koreferent: dr. Viktor

Dr. Anton Korošec piše o bodočnosti Slovencev: Pot slov. naroda se šele začne!

Ljubljana, 25. julija.

Uvodne načelne besede v krasni, monumentalni »Spominjski zbornik Slovenijec, ki je izšel tede dni, je napisal naš voditelj dr. Anton Korošec. V njem pravi o Slovincih in njihovi bodočnosti med drugim tole:

»Če vzamemo v roke zgodovino in bremo, kako so v njej izginjali narodi z visoko kulturo in veliko politično močjo, se nehote vprašamo, ali ne bo morda taka usoda nekoč doletela tudi naš slovenski narod? Ali ne bo morebiti čez nekaj stoletij zgodovinar pisal o slovenskem narodu, kako se je pojavil v začetku srednjega veka kot najzahodnejši rod južnih Slovanov, živel in razvil svojo kulturo, nato pa ugasnil in utonil v morju sosednih narodov?

Da, prav ta, kakor njihov, bi bil naš konec, če bi hodili po stopinjah teh narodov. Kajti če pogledamo od bliže, vidimo, da so propadali po svoji krivdi, ker jim je zmanjkalo narodnih, moralnih in socialnih temeljev...

O Slovincih tega nihče ne more trditi. Naselili smo se na križišču potov, ki vodijo od severa na jug, od vzhoda na zahod in smo se znašli, najmanjši med slovanskimi narodi na točki, kjer se stikajo tri velike evropske rase... Izgubili smo kmalu svojo politično samostojnost, menjali gospodarje in gledali borbe tujerodnih pobočnikov za našo zemljo. Če bi nam bilo usojeno, da izgine, bi se bilo to že zdavnaj zgodilo.

Toda vse je minilo, narod, v temeljih zdrav, pa je ostal vztrajal in se kalil ob naporih tujih sil, ki so si postavile cilj, da uničijo vse, kar je slovenskega. V teh borbah je politično dozorel in zmagal.

Naše osvobodjenje ni bilo slučajno, čeprav nam je svoboda vzklikala drugače kakor drugim narodom...

Slovenski možje, slovenski narodni voditelji so nas pripravili na velike dni, ko je konec svetovne vojne prinesel s seboj prelom tisoletne zgodovine.

Ko je prišel ta čas, smo Slovenci s svojo izgrajeno narodno organizacijo in s svojo kulturo, ki ni zaostajala za kulturno stopnjo naših sosedov, predstavljali narodno enoto, ki je jasno gledala svojo bodočnost in bila sposobna odločiti sama o svoji usodi.

V svobodni jugoslovanski državi smo svojo politično zrelost v dvajsetih letih zadosti pokazali.

Slovenski narod pa je tudi še danes v svoji moralni osnovi zdrav in krepek. Ni do stopen za revolucionarne misli, sprejema jih šele, ko se je njihova pravilnost že dokazala. Čvrsto zasidranemu v etičnih načelih so mu sveta načela pravilnosti, poštenja in spoštovanja zapovedi, božjih in človeških...

Tudi v socialnem in gospodarskem pogledu se nam ni bati za obstoj. Slovenci smo narod dela. Nismo vajeni živeti od rent in kapitalov...

Brez pretresljajev, skozi takere so morali drugi narodi, sledimo Slovenci času in napredku.

Mirno in z optimizmom zremo zato v bodočnost. Če smo se vzdržali skozi stoletja brez lastne države, nam bo to toliko lažje v Jugoslaviji, kjer smo svojo usodo povezali s srbskim in hrvatskim narodom. Če so se nam neprijazne sile podvojile, smo mi svoje podeseterili.

Pot našega naroda se šele začne. Ne v zaton, temveč v življenje, z vero v Boga in v samega sebe!

Korošec, univ. prof., Ljubljana (slovensko). Razgovor po jezikovnih skupinah.

15-18 II študijsko zborovanje v Unionski

»SREDSTVA IN POTA VERSKEGA PREPORODA«. Referent: P. Frančišek Pellegrino, S. J., Rim (italijansko). Koreferenti: generalni vikar Quenet, Pariz (francosko), dr. Andre Richard, Pariz (francosko).

19.30 Večerne pobožnosti po cerkvah.

20.30 V veliki dvorani hotela Unionski govori kanonik dr. Anton Sanch Mallorca: »Živel Kristus Kralj!« (francosko).

NAŠ ZUNANJI MINISER NA KONGRESU

Belgrad, 25. julija. Glavnih prireditev kongresa Kristusa Kralja se bo v imenu vlade udeležil tudi zunanji minister dr. Aleksandar Cincar Marković. Razen njega bodo navzoči še ministri: dr. Ružič kot zastopnik predsednika vlade, dr. Krek, Snaj in Maštrovič.

Chamberlainov odposlanec potuje k Hitlerju

Uradno pa Anglija in Nemčija zanikujeta vesti o kakih pogajanjih za posojilo Nemčiji

London, 25. julija. o. Lord Kemsley, lastnik velikih listov »Sunday Times« in »Daily Tchev Sketch«, je sinoči odpotoval kot poseben Chamberlainov odposlanec v Nemčijo na obisk k Hitlerju, da razloži nemškemu kanclerju mnenje angleškega ministrskega predsednika o položaju v Evropi. Uradni razlog za ta angleški obisk v Nemčiji je vabilo, ki ga je lordu Kemsleyu poslal dr. Dietrich, voditelj nemškega tiska, s katerim naj bi se lord Kemsley razgovarjal o nemško-angleških tiskovnih odnosih. Lord Kemsley bo pri tej priliki v četrtek sprejel pri kanclerju Hitlerju v Berchtesgadenu. Lord Kemsley je bil pretekli teden večkrat pri predsedniku vlade Chamberlainu in bo Hitlerju dal točno poročilo o mišljenju angleškega ministrskega predsednika. Ni pa znano, ali je njegov obisk v zvezi z načrti za ogromno angleško posojilo Nemčiji. London, 25. julija. o. Poluradno poročajo, da

angleško zunanje ministrstvo ne ve nič o kakem načrtu glede finančne in gospodarske pomoči Nemčiji, če bi ta bila pripravljena omejiti svoje oboroževanje, spremiti svojo vojno industrijo in na vojno usmerjeno gospodarstvo v običajno gospodarstvo ter sprejeti mednarodno nadzorstvo glede razorožitve. Če je kdo sestavil tak načrt in o njem govoril, je to storil čisto osebno ter brez pooblaštila vlade ali katerega ministra.

Berlin, 25. julija. o. Uradno poročilo agencije DNB pravi: Angleški tisk je zadnje dni omenjal izjave trgovskega ministra Hudsona o posvetovanjih z nemškimi gospodarskim strokovnjakom dr. Wohltatom in o gospodarskem načrtu, ki naj bi ga bil angleškemu ministru izročil dr. Wohltat. Pooblašteni smo izjaviti, da razgovora o takem načrtu med bivanjem dr. Wohltata v Londonu ni bilo. Vsi razgovori, ki jih je dr. Wohltat imel, so bili le zasebno izmenjavanje misli o raznih

Napovedi o nadaljnjem poteku posvetov v Moskvi:

Vrhovni nadzornik angleške vojske naj bi v kratkem odpotoval v Rusijo

London, 25. julija. o. Iz vladnih krogov poročajo, da bo vrhovni nadzornik angleške vojske general Ironside najbrž v kratkem odpotoval v Moskvo in sodeloval pri angleško-francosko-sovjetskih posvetovanjih. Ravno tako trdijo, da je treba pričakovati ugodnega izida posvetovanj, čeprav predsednik vlade Chamberlain ni hotel včeraj v poslanski zbornici izjaviti, ali bo zbornica šla na požitnike, preden bo sporazum v Moskvi dosežen ali ne. Pa poročilih, ki so jih Angleži dobili iz Moskve,

je zadnja težkoča pri sklepanju sporazuma ta, da se Anglija in Francija branita sprejeti sovjetsko zahtevo o takojšnjem posredovanju v baltičskih državah, če bi prišlo do »posrednega napada« na nje. Napovedujeja, da se bodo še pred zaključkom političnega sporazuma začela v Moskvi tudi vojaška pogajanja, ki naj določijo obseg in oblike vojnega sodelovanja med tremi državami, če bi prišlo do splošnega sporazuma med njimi.

Francija se bori proti izumiranju Obsežni ukrepi francoske vlade za varstvo rodbine in pospeševanje rojstev

Pariz, 25. julija. o. Na današnji seji se bo francoska vlada posvetovala o važnih ukrepih, s katerimi bo skušala zavezati silovito nazadovanje rojstev v Franciji. Ti ukrepi bodo obsegali naslednja določila:

1. Novoporočenci na kmeth bodo dobili od države znatna brezobrestna posojila, da si uredijo dom, pod pogojem, da se obvežejo določeni čas ostati na kmeth in ne siliti v mesta.
2. Vse francoske rodbine brez razlike bodo dobile za vzdrževanje rodbine posebne podpore, in sicer za prvega otroka podporo v denarju, za naslednje otroke pa zvišanje prejemkov po načrtu, ki ga bo izdelala vlada.
3. Vlada bo izdala stroge ukrepe za pobijanje nezakonitega splavljanja, za pobijanje trgovine z mamili in s prepredelnimi sredstvi, za pobijanje alkoholizma, nemorale in nemoralnega tiska. Prepovedano bo vsako prodajanje nedostojnih listov, brošur itd., ki vse škodujejo zdravemu rodbinskemu čutu in s tem Franciji.
4. Otroci bodo deležni posebnega zakonitega varstva.
5. Ta akcija bo v začetku zahtevala 730 milijonov frankov. Dobili jih bodo iz rednega proračuna, nekaj pa iz visokega davka na neporočene osebe. Ta davek bo na novo uveden.
7. priznanje pravice Japoncev do odškodnine zaradi padca kitajskega denarja.

Sporazum med Anglijo in Japonsko glede Kitajske

London, 25. julija. Predsednik angleške vlade Chamberlain je sporočil poslanski zbornici besedilo sporazuma, ki je bil sklenjen v Tokiju med japonskim zunanjim ministrom Arimoto in angleškim veleposlanikom Craigiem. Glasi se:

»Vlada Nj. Veličanstva v celoti razume sedanji položaj na Kitajskem, kjer trajajo sovražnosti na velikem prostoru, ter sprejema na znanje, da imajo japonske vojne sile na Kitajskem — dokler bo trajalo tako stanje — posebne zahteve, ki se tičejo ohranitve lastne varnosti in ohranitve javnega reda v tistih pokrajinah, ki so pod njihovim nadzorstvom, kakor tudi to, da odstranijo in zadušijo vse tiste vzroke ali dejanja, ki bi škodovala njim ali pa bi koristila njihovemu nasprotniku. Vlada Nj. Veličanstva nima namena podpirati nobenih dejanj ali ukrepov, s katerimi bi kdo onemogočil japonskim vojnim oblastem doseči njihove namene. Vlada Nj. Veličanstva preobuja to priliko, da potrdi to svojo politiko. Angleški uradni zastopniki bodo angleškimi državljanom na Kitajskem pojasnili, da se je treba vzdržati vsakega takega dejanja.«

Na podlagi tega sporazuma so se včeraj začela v Tokiju pogajanja o ureditvi spora zaradi Tiencina. Šele ko je Japonska dobila po tej izjavi od Anglije ogromno ugodnosti za svoje bodoče akcije na Kitajskem, je privolila v angleško zahtevo, da naj ohrani spor v Tiencinu krajevni značaj in naj Japonska pri tej priliki ne načinja vsega vprašanja o tujih mestnih predelih na Kitajskem.

Japonska zahteva glede Tiencina sledeče zahteve:

1. izročitev štirih morilcev,
2. izgon nezaželenih ljudi, ki so preplavili an-

gleško mesto, ter vzdrževanje miru in reda v koncesiji.

3. preiskava proti nekaterim Japoncem v angleškem predelu.
4. odpust kitajskih častnikov, ki so nasprotniki Japonske.
5. izročitev denarja, ki je naložen v kitajskih bankah v angleškem delu.
6. sodelovanje Anglije pri ureditvi izdaje in obtoka denarja kitajske rezervne banke in

Francoski odposlanec govori o nevtralnosti Španije

Lisbona, 25. julija. o. Sem je dopotoval poseben odposlanec generala Franca generala Aranda, ki je portugalskim listom izjavil o stališču Španije ob morebitnem mednarodnem spopadu v Evropi:

V splošnem evropskem požaru mora španska politika biti politika nevtralnosti. Jasno je, da ne bomo zapustili svojih prijateljev, toda to ne pomeni, da ne bomo videli stvari takšne, kakršne so. Celotno če bi dopustili Italiji kak izjemni položaj, pomeni, da ob vojni med Italijo in Francijo posest Balearskih otokov ne bi bila zadostna, da bi onemogočila prevoz afriških čet v Francijo. Balearsko otočje predstavlja pomozno oporišče, katerega obramba pa je odvisna od pomorskih sil. Španska mornarica je pa šele v »spovojih«. General Aranda se je izjavil na koncu tudi proti politiki gospodarske avtarkije.

Predsednik vlade v Sloveniji

Belgrad, 25. julija. m. Snoči ob 11.12 se je predsednik vlade Cvetković odpeljal z brzovlakom v Slovenijo. Na postaji so se od njega poslovili ministri gg. Beslič, Altiparmakovič in minister dvora Anlič, pomočnik notranjega ministra Arsa Petrovič, upravniki mesta Belgrada Lazič ter več narodnih poslancev in senatorjev.

Vesti 25. julija

Vsi angleški listi prinašajo še vedno lepe članke o bivanju kneza namestnika Pavla in kneginje Olge v Londonu.

Holandija je po dolgi krizi dobila vlado, katero je sestavil dosedajni predsednik Colin.

Sv. oče Pij XII. je včeraj sprejel novega poljskega poslanika pri svet stolici Papa. Poslanik je v svojem nagovoru izrazil priznanje mirotvornemu delu sv. očeta ter zagotovil, da bo poljska vlada papeževa prizadevanja podpirala z vsemi silami.

Predsednik bolgarske poslanske zbornice Mošanov je včeraj obiskal Lyon. Njegov obisk je v zvezi z gospodarskimi razgovori, ki jih je imel zadnje dni v Franciji.

V Združene države je odpotoval kardinal Gaspari. Po poročilih nekaterih evropskih listov naj bi bil nesel predsedniku Združenih držav Rooseveltu posebno pismo sv. očeta.

Španski general Queipo de Llano ni pobegnil v Francijo, marveč je v Burgosu. S svojega službenega mesta je bil odstavljen, ker je pri proslavi obletnice državljanske vojne govoril o tem, da je Sevilla, prvo mesto, ki se je pridružila generalu Francu, po zmagi zapostavljeno. Prej je general že večkrat izrazil svoje nasprotje do fašistovske španske falange.

V pariški vojni bolnišnici je nenadno umrl Julien Poirier, eden glavnih osumljencev v veliki vohunski aferi. Domnevaajo, da je umrl zaradi zastrupljenja in da ga je spravila s sveta policija sama, ker se je bilo bati, da bo Poirier s svojimi izpovedmi poltačil v maslo celo vrsto levičarskih politikov, med njimi dva ministra sedanje vlade, da so vsi bili v službi nemške propagande.

Velika skladišča pšenice bo Anglija uredila v Kanadi, ker hoče tam imeti zaloge za primer morebitne vojne.

Francosko vojaško odposlanstvo bo jutri odpotovalo iz Turčije. Posvetovanja za vojaško sodelovanje med Turčijo in Francijo so ugodno zaključena.

Francoski poslanik v Burgosu maršal Petain je dopotoval v Francijo. Na meji je izjavil, da je njegova naloga v Španiji težka, vendar upa, da jo bo dobro končal, ko se vrne v Burgos.

Sovjetska vlada je odbila protest Japoncev, češ, da sovjetske oblasti omejujejo delo japonskih petrolejskih družb na severnem Sahalinu. Sovjetska vlada pravi v svojem odgovoru, da so bili vsi kazenski ukrepi sprejeti zaradi tega, ker Japonci niso izvajali določil o varnosti pri petrolejskih vrelehi.

Španska vlada je na svoji včerajšnji seji sprejela načrt za preosnovno španske vojske.

Del italijanskih motoriziranih čet je še vedno v Španiji, in sicer v Badajozu ob portugalski meji. Ob kakem spopadu v Evropi naj bi ti motorizirani oddelki prešli do Lisbone, jo osvobodili ter preprečili, da bi se na Portugalskem izkrcali japonski oddelki. Tako poročajo nekateri francoski listi.

V Londonu je umrl znani angleški bančnik Beaumont-Derlanger, ki se je vse življenje zavzemal za ureditve načrtov o podmorskem predoru med Anglijo in Francijo.

Nova albanska vlada je izdala zapoved o zaplenitvi vsega imetja, ki je pripadalo bivšemu kralju Zogu in vsem njegovim vodilnim pristajšem.

Vsi častniki bivše češkoslovaške vojske, ki žive v tujini, bodo izgubili državljanstvo, njihovo premoženje pa bo zaplenjeno.

Uradna izročitev Aleksandrette Turčiji bo danes, ko se bo iz mesta poslovil francoski guverner ter prepustil svojo oblast zastopniku turške vlade. Vse turško časopise piše ob tej priliki, da se je začela doba tesnega turško-francosko-sirskega sodelovanja, katerega ne bo mangel omajati nihče.

Španski kralj Alfonz XIII. izjavlja, da se ni udeležil nobenega zborovanja španskih monarhistov v Švici in da tudi ni izjavil, da se še vedno smatra za španskega kralja. K sreči izjava resnice ne more popraviti.

Nemški voditelj Hitler bo višek svojih uspehov in slave dosegel v začetku septembra, tako mu preokrojuje njegovi zvezdogleđi, če naj verjamejo poročilom ameriškega tiska.

Angleški letalski minister Wood je v svojem nedeljskem govoru povedal, da bo ta teden imel eestaneč s francoskim letalskim ministrom v Londonu in da se bo z njim posvetoval o letalskih vprašanjih, ki zanimajo obe državi.

185.000 angleških vojakov in 25.000 mornarjev, rezervistov sodeluje pri velikih vajah angleške vojske, ki so se začele včeraj. Rezervisti bodo ostali v taboriščih in na bojnih ladjah tri mesece, kar kaže, da hoče biti Anglija v avgustu, septembru in še v oktobru pripravljena na vse.

General Franco je odlikoval italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana z velikim križem reda rdečih pušic za »izredne uslug«, ki jih je izkazal Španiji.

Poljska prestolnica Varšava ima po zadnjem ljudskem štetju milijon 304.200 prebivalcev.

Število obsodb zaradi raznih prestopkov in zločinov je znašalo v Nemčiji lani 381.818. Največ obsodb je zaradi političnih prestopkov, potem zaradi tatvin in drugih zločinov, čez 20.000 zaradi prestopkov proti morali, 6000 zaradi nedovoljenega splavljanja, 434 zaradi skrunjenja nemškega plemena. 195 obojencev so po določilih novega nemškega prava ojalovili.

Vsi voditelji angleške obrambe, vrhovni poveljniki, vojni, letalski in mornariški minister ter minister za vojno preobrobo so imeli včeraj važna sejo v zunanjem ministertvu.

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Belgrajski pozdrav pariškemu škofu msgr. Beaussartu

Belgrad, 25. julija. m. Belgrajsko časopisje posveča tople članke obisku vikarnega pariškega škofa Beaussarta, ki se je danes dopoldne pripeljal z Orient-expressom v Belgrad, odkoder namerava iti na Oplenac na grob kralja Aleksandra ter h grobu Neznanege vojaka na Avali. Iz Srbije se bo odpeljal v Slovenijo, kjer se bo udeležil mednarodnega kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani.

Prispevki za kongres!

Vnovčujte bone in zbirajte prispevke za kongres še ves ta teden. — Tam, kjer ste nabiralne akcije že zaključili, pošljite zbrano takoj po poštni položnici na naslov: Pripravljalni odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana. Štev. ček. rač. je 11.711.

Kongresne knjžice!

Preskrbite si jih pravočasno! Kjer jih imate preveč, jih pošljite takoj kongresni pisarni! — Kjer imate knjžice premalo, zahtevajte takoj novih!

Sedeži za igro!

Sedežev za igro je omejeno število! — Preskrbite si jih takoj v kongresni pisarni, Tyrševa cesta 29, I. nadstropje. — Iz zunanjih krajev jih zahtevajte takoj pismeno.

Koncert slovenske nabožne pesmi!

Kupite programe za ta koncert, ki bo v četrtek zvečer v frančiškanski cerkvi. Programe dobite v Pax et bonum in v trgovini Franca Pavlina na Kongresnem trgu.

VELIKI KONCERT SLOVENSKE NABOŽNE PESMI

bo v četrtek, dne 27. julija 1939 ob pol devetih v cerkvi oo. frančiškanov v Ljubljani.

Na sporedu so: 1. Premrl: Predigra (orgle). 2. Premrl: Kristus Kralj. 3. Dr. Kimovec: Ti Kralj si, Jezus. 4. Hladnik: Je mrak končan. 5. Sattner: Pred obhajilom. 6. Foerster: Knezi rajski. 7. Rihar: Sveti Križ. 8. Koporec: Prolog (orgle). 9. Kastelic-Hubad: Ave, presveta Marija. 10. Gallus: Viri saneti. 11. Dr. Dolinar: Luč življenja. 12. Kimovec: Sine fine (orgle). 13. Premrl: Offertorium. 14. Koporec: In nomine Jesu. — Sodeluje mešani zbor glasbenega društva »Ljubljana« in prof. Rančigaj. Zbor vodi Srečko Koporec. — Programe kupite v Pax et Bonum, Frančiškanska pasaža ali pa v trgovini Pavlina Franca, Kongresni trg 16.

Prenočišča.

Skupna prenočišča na slami so določena: za dečke na klasični gimnaziji, Tomanova ul.; za deklice na Liceju, Bleiweisova cesta; za ženske iz ljubljanske škofije v ljudski šoli za Bežigradom (tik Stadionu); za moške iz ljubljanske škofije na realki, Vegova ulica; za ženske iz mariborske in drugih škofij Jugoslavije na realni gimnaziji, Poljska cesta; za moške iz mariborske in ostalih jugoslovanskih škofij šola na Grabnu, Cojzova cesta.

Stanovanja pri privatnikih in v zavodih.

Nakaznice za stanovanja pri privatnikih izdaja stanovanjski odsek, ki ima prostore v Vzajemni zavarovalnici, Masarykova cesta.

Stanovanjski odsek

za kongres Kristusa Kralja ima svojo pisarno v palači Vzajemne zavarovalnice, Masarykova cesta. V vseh stanovanjskih zadevah naj se udeleženci kongresa obračajo le na stanovanjski odsek.

Ljubljana od včeraj do danes

Prav lepo je postalo od nedelje na ponedeljek. Nebo se je po plohi ujasnilo, jutro je bilo prijetno sveže, dopoldne toplo; popoldne pa se je spet začelo oblačiti, in že kmalu je pričelo deževati. Spet se je nebo za silo sprevedrilo, vendar ne za dolgo, zvečer so bili od časa do časa nalivi. Današnje jutro se je prikazalo v pusti, temni megli, ki ni obetala ničesar dobrega. In res je že okrog osmih pričelo najprej narahlo pršiti, nato pa se je prav pošteno vtilo. Zdi se, da bo deževno vreme trajalo dalj časa.

Pot iz barak

Naši gledališči, operno kakor tudi dramsko, sta imeli dolgo časa spravljen ves svoj dekoracijski material za oder in kulise v dveh barakah tam na kraju Knafljeve ulice pri železniški progii. Tu je bilo pohištvo, slike, kipi, preproge in drugo. Prostori so bili za shrambo skrajno neprimerni, ves material se je kvaril in uničeval. Zdaj bodo že prav v kratkem podrti ti dve stari baraki, ker bodo prostor porabili v drugačne namene. Naša banska uprava je že pred nekaj meseci kupila tam na Bleiweisovi cesti, prav na drugi plati banske palače hišo številko 13. Na dvorišču te hiše so potem zidarij zgradili lepo, visoko in prostorno poslopje. V tem poslopju bodo vodoče shranjene vse gledališke dekoracije in oprema, tod bo tudi slikarna, mizarna in vse druge gledališke delavnice. V poslopju pa bo tudi majhno stanovanje. Tako je bilo končno na zadovoljiv način rešeno tudi to dolgo časa pereče in kočljivo vprašanje. Zdaj material že selijo.

Cela vrsta nesreč in poškodb

Včerajšnji dan je bila v bolnišnico pripeljana cela vrsta ponesrečencev in ponesrečenk. Nekdo je sunil Janeza Zajca, brezposelnega delavca od Sv. Valburge tam pri Smedniku, v roko.

Strel v hrbet je dobil Lojze Mramor, posestnikov sin iz Medvedjaka pri Kočevju. Takele reči ne gredo kar tako, zato so zadevo vzeli v roke orožniki.

Peš je ugriznil v roko sina ljubljanskega železničarja Janeza Kuralta. Desetletnega pastirja Franceta Lunderja iz Moravč je kotj brenil v glavo.

Z motorja je padla gostilničarka iz Domžal Marija Culič. Potočka se je po glavi.

Prav tako je padel z motorja tudi uradnik »Vzajemne zavarovalnice« v Ljubljani Ciril Koh, ki se je potekel po životu.

Desno roko si je pri stroju med delom poškodoval mizarski pomočnik iz Ljubljane Jakob Vadnjal.

Sin posestnika z Muljave Metod Hočevar se je odpravil v ljubljansko bolnišnico, ker ga je bil obrnil konj v koleno.

Na cesti v Kokro je podrl brezobziren motociklist posestnika iz Leš Tineta Česna. Česen je pri tem dobil poškodbe na glavi in po životu.

Neki vročekrvnej je hudo obdelal s pestmi natakario iz Trnovca V. Z.

S koli so padli razburjeni fantini po mlinarju iz Potoka Alojziju Roštanu tam v Gorenji vasi. Roštan se je moral zateči v bolnišnico po pomoč.

Na vse načine si pa res poskušajo pomagati

V soboto je ljubljanska policija zagrabila nekega Miho R., ki je doma iz logaške okolice nekje. Miha si je izmislil čudno pol, da bi si preskrbel malo več denarja. Čez nekaj časa bo v Ljubljani velik kongres jugoslovanskih gasilcev. Po večini naših krajev so se pojavili gasilci, ki prosijo dobre ljudi, naj bi darovali za gasilce tu pa tam, da bi lahko šli na kongres. Pri tem pa se včasih pokaže, da kdo ne nabira s poštnim namenom, ampak le, da bi sam sebi napolnil žep. Takšen mož je bil tudi Miha R. Šel je in ponaredil nabiralno polu ter štampiljko gasilske čete v Velikih Laščah. Stopil je v naše mesto, kjer je hodil okrog in nabiral kakor je trdil za »gasilce«. Bil je pa sam tak »gasilec«, samo da ni gasil požara, ampak svojo žejo. Ugotovili so, da je v našem mestu pri dosedanji »nabiralni« akciji nabral 154 dinarjev denarja. Ni pa se mu posrečilo, da bi bil ves ta denar že zapravil, samo osem kovačev je »pretopile«, pa je padel v roke neusmiljeni pravici. Zdaj bo nekaj časa prav gotov njegov »delokrog« precej omejen. Na kaj vse ti dandanašnji prefrigani ljudje ne pridejo!

Iz našega mesta sta bila izgnana Karel Oražem iz Petelinja pri Postojni in trgovski potnik Ivan Fritz, doma tam od Sv. Marjete pri Ptuj. Oražem je bil iz okoliša ljubljanske policijske postaje izgnan za nedoločen čas, Fritz pa za dobo treh let.

Dvainpetdesletni Jože B. je bil svoje čase prav vreden uslužbenec, strojnik pri državnih železnicah. Zdaj pa se je navadil piti in se ga včasih čez mero »nazoblje«. Takrat pa mu pridejo v glavo čudne misli. Po tujem blagu ga zamika tako močno, da se skušnjava ne more upreti. Ker se je

bil vdal alkoholu, so ga odpustili iz državne službe brez pokojnine. Prišel je krasti Ljubljano ukradel več čevljev ter jih je poskušal spraviti v denar. Pri tem pa so ga prijeli in ga seveda zaprli.

Talvine so vsak dan na vrsti. Tako je nesramen predrznež gospej M. ukradel 2500 dinarjev v gotovini. Francu Celarcu, kurjaču na klasični gimnaziji pa je neznan lopov odnesel 92 dinarjev v gotovini, povrh pa še železen primož.

Star rimski grob na ljubljanskem kolodvoru

Ljubljana, 25. julija. Na stranskih tirih ljubljanskega kolodvora, kjer navadno stoje vagoni dvornega vlaka, so delavci danes začeli kopati rov za poseben vodovod, iz katerega bodo črpali vodo za stroje. Delavci pa so pri tem izkopavanju našli na star rimski grob. Takoj so dvignili ploščo. V grobu so našli dobro ohranjene kosti lobanje in druge kosti, poleg tega pa tudi steklenico. O tej zanimivi najdbi so takoj obvestili Muzejsko društvo. Domnevajo, da je ta grob star najmanj 1700 let.

Viničarski tabor pri Kapeli

Strokovna zveza viničarjev ZZZ kot prirediteljica viničarsko-delavskega tabora pri Kapeli, naznanja vsem, da tabora pri Kapeli ne bo v nedeljo 30. julija, ampak je preložen na nedeljo 13. avgusta v istem kraju in ob istem času ter z istim sporedom.

Tovariše in prijatelje ter vse, ki ste se nameravali te naše prireditve prihodno nedeljo udeležiti, prosimo, da to vzamete dobrovoljno na znanje ter se tabora v čimvečjem številu udeležite 13. avgusta.

Na svidenje takrat, in tovariški Bog živi! — Načelstvo.

Sport v zadnji minui

Na velikih mednarodnih avtomobilskih dirkah za letošnjo »Veliko nagrado Nemčije« na Nürnberg-Ringa je zmagal Nemeč Rudolf Caracciola na vozu znamke Mercedes Benz. Končni placement je naslednji: 1. Caracciola (Mercedes Benz) 4 ure 8 min. 41 sek. 2/3 (povprečna brzina na uro 121 km, 200 m), 2. Müller (Auto Union) 4 ure 9 min. 39 sek. 3. Pietsch (Maserati) za rundo za njim, 4. Dreyfuss (Delahaye), tri runde za njim, 5. Raph (Delahaye) štiri runde za njim, 6. Mazaud (Delahaye), štiri runde za Müllerjem, 7. Joa (Maserati), štiri runde in pol za Müllerjem. Caracciola je zmagal sigurno, dasi je imel izredno hudega in nevarnega konkurenta zlasti v osebi mladega Müllerja, ki se letos vedno bolj uveljavlja v mednarodnem avtomobilskem svetu (zadnjič je v Reimsu odnesel »Veliko nagrado Francije, zdaj pa je bil na Nürnberg-ringu drugi).

Mednarodna nogometna tekma med reprezentancama Avstralije in Palestine je končala s 7:3 za Avstralijo. Tekma je bila odigrana v Sidneyju v Avstraliji in jo je gledalo ogromno število občinstva.

Ameriška jahta »Goose« je dobila »Coupe d'Or« v Helsinkih. Te tekme se je letos udeležilo sedem držav z najboljšimi jahtami.

Ali ste že opozorili znance in prijatelje

da bo v ponedeljek 31. julija začel v našem listu izhajati izredno zanimivi podlistek

„Beg iz tujske legije“

To je zgodba o napetih in žalostnih dogodivščinah slovenskega fanta, ki je zabredel v francosko tujsko legijo in potem pobegnil iz afriškega puščavskega pekla. Listek bo prinašal izvirne fotografije o življenju in bojih Tujske legije.

Bikoborbe prirejajo že več sto let kmetje na Planinah Vlačicu in Ramču v Bosni. Od kod je prišel v te gorske kraje ta običaj in kdo ga je prinesel, ni znano. Vsak kmet si šteje v čast in dolžnost, da redi doma najmanj po enega bika. Vsako leto prirede bikoborbe, za katere pravijo očitvidi, da zaostajajo za španskimi v toliko, v kolikor se odigravajo na odprtem polju in ne v obzidanih arenah ter bikov ne naskakujejo posebno izvežbani ljudje, temveč se biki koljejo med seboj. Na določen dan se zbero prebivalci iz bližnjih in daljših krajev na »aren«, ki leži 1200 m visoko na hribu. Bike najprej razdražijo, nato pa jih spuste drugega na drugega. Zmagovalec v spopadu je tisti bik, ki drugega pobede ali pa ga nažene v beg.

Na dnu ljubljanskega mestnega življenja

Dve zgodbi o boljnih meščanli - Obsojen mlad pustolovec

Ljubljana, 25. julija.

Problemi tajne prostitucije so v Ljubljani prav pereči in segajo globoko v zdravje mestnega prebivalstva. Natančnejši statistični podatki so bili tuintam že predmet resnih in znanstvenih, pa tudi političnokomunalnih razmotiranj. Po Ljubljani je zelo razpasena tajna prostitucija. Pocestnice, nesrečnice in zavrnjene naposedel zajadrajno ne samo v bolnišnice, marveč v težak kriminal, kajti navadno postanejo tudi premetene in drzne tatice, ko svoje žrtve ponoči med spanjem opleniijo za čedne vsote in jim prazniijo listnice. Kavalirji, stari in resni bogati meščani se kaj radi pobahajo o raznih nočnih avanturah, radi pravijo okrog pikanterije. Takoj pa spremene svoj obraz, ko imajo zaradi pikanterij opravka na sodišču. Takrat moledujejo okrog reporterjev in časopisov, da bi ja ne prišlo njih častito ime, ki vživa med ljubljanskimi meščani gotov blesk, v javnost, da bi se ja ne omenjala njih pikantna afera, ki jih je veljala nekaj jurjev, saj so »reževeč« res duševni reveži, ko se po doživljenih pikanterijah boje, da se ne bi »boljši krogi« iz njih norčevali, ko jih je kaka »prebrisanka« nasmukala. Pikantna zgodba o zlatem prstanu, vrednem 16.000 din, je bila za enkrat likvidirana pred sodiščem.

V veseli igri nastopate samo 2 osebi. Častit ljubljanski meščan, spadajoč med boljše kroge. Priletela Rezika, ki je v mladosti bila doma pri starših skrbno negovana in je imela vsega v izobilju. Pomrla sta ji roditelja. Tri sestre so začele lepo živeti, ko je denarja zmanjkalo, pa so se udajale lahkoživju. Reziki se je posrečilo v Ljubljani navezati stike z boljimi ljudmi, ki jih je po svoje zabavala. Seznanila se je tudi s priletim gospodom, ki sedaj nastopa v tej igri. Bila je večkrat pri njem. Tako-le 18. aprila dopoldne je obiskala radodarnega gospoda. Potočila mu je: »Gospod, slabo mi je! Kozarec vina ali likerja!« Gospod, ki je čistil svoje kolo, kajti je velik kolezar, je odhitel po kozarec vina. Rezika pa je naglo njemu z omarice izmahnila lep zlat prstan z dragim briljantom. Ko je izpila samaritansko okrepčilo, jo je naglo pobrisala. Gospod je kmalu opazil, da mu je zmanjkal prstan. Jasno mu je bilo, da je bila znanca tatice. Reziko so pozneje 30. aprila prijeli. Pred malim kenatom je bila obtožena tatvine tega prstana, neupravičene prilastitve drage boe na škodo neke gospe in tajni prostitucije. Rezika je vse delikate zanikala. Tredeč, da je pošteno deklet in da se vedno pošteno preživlja v

tej hudi borbi za eksistenco. Gospod je dognal, da je bil njegov prstan prodan v Osijeku za 7500 din. Rezika je bila obsojena na 14 mesecev strogega zapore in v izgubo častnih državljskih pravic za 2 leti. Rezika sodbe ni sprejela.

Po slabi družinski glava bolli Ta lepi slovenski pregovor bo pač vse svoje življenje dobro pomnil posestnik Martin, doma iz neke lepe vasiice na Gorenjskem. Seznanil se je bil s potepuhinjo Lojziko, staro komaj 20 let, ki se klati po raznih letoviščih in drugod. V hladnem gozdiču sta kramljala. Martin je trenotek zaspal. Lojzika pa mu je segla v notranji žep, mu izmahnila 3 jurje ter jo jadrno popihala. Martin, ko se je zbudil, se je silno prestrašil. Bil je ob vse denar. Lojzika je včeraj pred kazenskim sodnikom-poedincem prejela za to tatvino 3 mesece zapore. Rekla je: »Dobro pa sem se vendar-le imela!«

Zagrebčan Branko je brez pravega meščanskega poklica, navaja uradno, da je zasebnik. Konec maja je inkasantu trdke Komerčial v Zagrebu izmahnil neki večji račun za 2240 din, ki ga je srčno kasiral brez vsakih težav pri neki pekovski ženi. Branko je hitro zapustil Zagreb in pohel na letovišče, naravnost na Bled. Nastopal je prav samozavestno. V hotelu Toplice je 6. junija ukradel neki dami fotoaparata, vreden 1400 din, hotelirja pa je na hrani in stanovanju ostal dolžan 640 din, kajti 9. junija so ga že orožniki prijeli. V Ljubljani pred kazenskim sodnikom v dvorani št. 79 je bil včeraj Branko obsojen na 5 mesecev zapore in na 120 din denarne kazni. Miodrag Ičić, ki je posebne vrste pustolovec, je še vedno v policijskih zaporih. Te dni ga bodo izročili ljubljanskemu sodišču, da ga sodi zaradi poskusa sleparije. Ičić je z oglasil iskal n. pr. stare pravnike kot konzulente za neko lukrativno podjetje. V Zagreb je dobival nebroj ponudb od oddelčnih pravnikov, tako odvotnikov, upokojenih političnih uradnikov. Poslal mu je ponudbo celo g. Egon Zois.

Dolžnost vsakega katoličana je, da zastopa vsak dan, ob vsaki uri in povsod Idejo kongresa Kristusa Kralja! Številni darovi naj omogočijo izvedbo tega kongresa!

Skrivnost smrtne megle

»Tudi ti bi bil storil.« je ugovarjala ognjevito Marion. »Ne verujte mu, grof.« se je obrnila na Devornyja. »Govori le kar tako! Dejansko ni ne more videti poginili niti ene same muhe, kaj šele človeka.« Za trenutek je premissljevala, nato pa je takoj pristavila: »Vi boste zato gotovo že prejeli kakršno koli plačilo.« Devorny se je veselo nasmehnil. »Plačilo? Ne vem, Marion. Jaz sem se vedel pri razgovoru, ki je sledil tej zgodbi reševanja, silno odvrtno. Neki delavec je celo menil da bom odpuščen.« Sam je zmajal z glavo. »Tega ne bi verjel. Jaz sem tudi slišal za tvoj odgovor — naredil je name večji utis, kot vsa zgodba z reševanjem — ne, zato človeka vendar ne odpuste. Zenske iz vrste Liane Lammerley najdejo na moškem, zlasti pa na takem, ki jim je podrejen, pa je tako drzen, zmerom nekaj zanimivega... Pomislil, da so Lammerleyi grozovito bogati ljudje, — vsi moški, s katerimi prihaja ta ženščina v dotik, se plazijo pred njo — z ne preveč napačnimi računi, da se bo z enim izmed njih konec vseh koncev le poročila. Tvoje vedenje je za njo nekaj čisto novega, dejal bi, da je nekak čar neznanca. No, bomo že kmalu doživeli...« Devorny je pogledal na uro. Komaj, da jej še vzdržal v svoji neučakanosti. Nerazviti filmski trak ga je kar, dejal bi, tiščal v žepu. S precej nevljudnim in glasnim zehanjem se je počasi dvigal. »Lahko noč, Sam! Lahko noč, Marion!« »Tako rano danes?« Sam je pravkar pogledal na uro. »No,

dobro, se bomo enkrat vsaj pošteno naspali. Saj je jutri tudi še en dan...!« Pri teh besedah se je dvignil in odštorkljal v svojo sobo. Brez obotavljanja je Devorny sledil njegovemu vzgledu. Tiho je brundal predse neko pesmico, stopil v sobo in prižgal svečo. Tedaj je videl, da je ležalo pod svečnikom neko pismo. »Aha! Spet neko sporočilo od »neznanege prijatelja!« Brez vsakega razburjenja je Devorny odprl ovoj. Bil se je že po vsem tem kar privadil na to svojsko poročevalsko službo. Detektivovi pogledi so se nehote uprli proti oknu... Na mah je izginil njegov resni nasmeh. Presenečen in brez besede je strmel tja... Sicer zmerom odprto okno, je bilo danes zaprto. Zapah, debeli železni zapah, je bil odznotraj zapah-njen, šipe pa so bile čiste in nepoškodovane... Za vrata, to vendar pomeni, da pismo tokrat ni prišlo po poti skozi okno semkaj! Toda kako bi sicer? Kaj mora skozi vrata? Potem takem bi moral prinašalec vendar skozi stanovanjsko sobo... Morda je pismo tukaj že ležalo, ko je Marion zaprla okno! Morda ga je prezrla, — to je že bilo mogoče. Sicer pa, jutri bo enostavno vprašal Marion, ob katerem času je zaprla okno. Sedaj pa... Devorny se je sklonil nad pismo »neznanege prijatelja.« »Čuvajte se plavalase ženske! Poskušajte na vsak način dobiti poznanstvo s profesorjem Mutachora. Zelo važno! Vaše fotografiranje je brezuspešno. Neznani prijatelj.« Torej? Spet dve novosti? Tisto s plavalaso žensko je bilo že tu. Toda kdo za vrata je profesor Mutachora? Zakaj bi vendar moral poskušati, in povrh še na vsak način dobiti z njim poznanstvo? Čudovito...

Za zadnji del pisma je imel Devorny le še tih, precej pomolovale nasmeh. Tu se je pokazalo, da se je tudi njegov neznan prijatelj temeljito uračunal. Ali njemu Devorny ni pripisoval, da bi mogel v nevarni okolici narediti uporabljive posnetke, ali pa — to je bilo celo verjetnejše — nima »neznani prijatelj« nobene slutnje o tem, kaj bi moglo nekaj lep-pih krasnih posnetkov o delih tovarniškega stroja vse dokazati! Fotografiranje da je brezuspešno? Prav nasprotno! Bržkone pa je imelo mnogo več smisla kot pa spoznati profesorja s smešnim imenom. Devorny si je vsebino pisma vtisnil v spomin, ga nato raztrgal v čisto drobne kosce, kakor je bil dosedaj storil z vsemi pismenimi sporočili svojega prijatelja. Iz skrivališča za zabojem je prinesel Devorny malo svetilko z rdečim steklom, nekaj skodelice, kakor tudi ostale priprave, ki si jih je nabavil pred tremi dnevi. Nato je sedel kake četrt ure in se sklanjal tiho nad svoje skodelice. Slišalo se ni nič drugega, kakor šelestenje filmskega traku in pljuskanje vode. Nekajkrat se je detektiv nagnil globoko naprej in poskušal ugotoviti, če so se posnetki dobro začrtali. Izraz njegovega obraza pa je bil vedno bolj napet, njegove kretnje pa od minute do minute vedno bolj nemirne in neučakane. Končno je bil že tu! Prižgal je spet svečo in obrnil filmski trak proti luči. XI. »Vaše tografiranje je brez smisla!« Devornyju je bilo tako, kakor da bi mu nekdo te besede glasno zaklical. Tako glasno je odmeval v njegovi notranjosti odstavek iz pisma »neznanege prijatelja.«

Od tu in tam

Tri dni je bila po starem običaju odprta jugoslovansko-bolgarska meja pri kraju Kadi Bogazu blizu Negotina. Od zore pa do poznega večera so bile dvignjene zapornice, nakar so se smeli naši kakor Bolgari svobodno gibati na tujem ozemlju, ne da bi jim bila za to potrebna posebna dovoljenja ali potni listi. Običaj izvira še iz časov pred svetovno vojno, vendar pa je bil ukinjen do predlanskega leta. Letošnja otvoritev meje je bila zelo slovesna. Na obeh straneh so se zbrali pravoslavni svečniki, ki so opravili molitve za dolgo življenje jugoslovanskega ter bolgarskega kralja ob navzočnosti okrajnih glavarjev bližnjega bolgarskega in jugoslovanskega okraja in velike množice Jugoslovancev in Bolgarov. Takoj se je dvignila mejna zapornica, Jugoslovanci so se veselili in zabavali na bolgarski strani, Bolgari pa na jugoslovanski. Tri dni, to je v petek, soboto in nedeljo so ljudje čez dan brez ovire prestopali mejo in med seboj tudi trgovali. Ko pa je padel mrak, so zapornice zaprli, nakar so jih naslednjega dne zjutraj spet odprli. S podobnimi slovesnostmi, kakor se je meja v petek zjutraj odprla, se je v nedeljo zvečer tudi zaprla za eno leto.

Z deli za razširitev vodovoda so že začeli v Belgradu. Stiska zaradi pomanjkanja vode v zadnjih vročih dneh je razpršila vse pomisleke in dvome glede uместnosti novih stroškov za tako prepotrebno napravo. Belgradski župan Vlada Iličić je sam ogledal vodovodne naprave in odredil, da se takoj začne polagati nova cev do mesta, da bodo rezervoarji lahko tudi za primer največje potrebe vode zmerom polni. Računajo, da bodo dela končana že v enem mesecu.

Večja skupina turških akademikov je obiskala pred dnevi Belgrad in Niš. Turki so se z avtobusi vedno vozili okrog po Bolgariji in Romuniji in spoznavali naravne lepote držav prijateljic Turčije. V Nišu so jim priredili lep sprejem, baneska uprava pa jih je pogostila. Ko so si ogledali nekatere toplice v bližini Niša, so odpotovali spet v Sofijo.

S šušmarji se obupno bore obrtniki v moravski banovini. Njihova društva so si zastavila kot glavno nalogo, da bodo zbirala podatke o šušmarjih in jih dostavljala oblastem. V dobrega pol leta so iztaknili nič manj kakor 1000 takih obrtnikov, ki so izvrševali obrt brez oblastnega dovoljenja ter potem takem za svoj zaslužek niso plačevali nobenega davka. Sedaj pa obrtniki zahtevajo od oblasti, da šušmarjem trdno stopijo na prste in onemogočijo to zlo.

Ogromna dediščina pol milijarde dinarjev je doletela ruskega glasbenika v Belgradu Arbatškega. Pred kratkim je namreč dobil obvestilo iz Bolivije, da je tam umrl milijonar, njegov bratranec, bivši ruski letalec Kudravec, ki je vse svoje veliko imetje prepustil njemu. Kudravec je v času ruske revolucije pobegnil z letalom v našo državo, vendar pa je kmalu odletel naprej, dokler se ni za stalno nastanil v Boliviji. S svojim letalom se je prijavil za bolivijsko vojsko in se udeležil vseh vojn, ki jih je Bolivija vojevala s svojimi sosedi. Ruski letalec je imel zmerom krasne uspehe. Za vsako letalo, ki ga je sovražniku zbil na tla, je dobil krasno nagrado. Tako nabrani denar je nalagal v banko, dokler ni kupil velikih polj in se začel baviti s trgovino. Sreča mu je bila mila, da je v dvajsetih letih zbral okrog 10 milijonov dolarjev. Čeprav junak v zraku, je umrl nenavadne smrti. Ko se je sprejahal po ulici, je z nekega okna padel lončič s cveticami in se razbil na njegovi glavi. Letalec je po nekaj dneh umrl.

Vojni prostovoljci vseh vrst so se v naši državi že organizirali. Bojevniki, ki so se bili borili na tem ali onem bojišču, so ustanovili svoja društva, preko katerih si skušajo pridobiti ne samo priznanja za svoje junaštvo, temveč tudi razne ugodnosti, ki jih je in jih še daje država prostovoljcem. Tako ima zveza vojnih prostovoljcev, ki so se borili v Dobruži, že sedem tisoč članov, med njimi tudi veliko Slovencev, ki so večinoma prihajali kot prostovoljci v srbsko vojsko iz ruskega ujetništva. Tudi to prostovoljsko društvo ima namen, da pridobi za svoje člane kar največ ugodnosti in koristi.

Svojega lastnega sina je ubil kmet Paul Korhammer iz Rume. Sin Martin je prišel v gostilno in pil pivo. Kmalu za njim je prišel tudi oče in se mu vsedel nasproti. Ker si oče in sin nista bila posebno dobra, se je med njima kmalu vnel prepir. V razburjenju je oče potegnil nož in ga sinu zasadil v srce. Ko je videl, kaj je storil, se je sam prijavil oblastem.

Veliki gozdni požari so se začeli pojavljati v mnogih srbskih krajih. Tako se je vnel velik gozd blizu Cajniča. Ogenj se je z neznansko naglico razširil tako, da so bili prvi, ki so prišli gasiti, proti divjim plamenom brez moči. Ko pa je ogenj zajel ves gozd in se približal štirim vasem, ki leže na obronku gozda, je morala oblast poklicati na gašenje vse prebivalce iz ogroženih vasi in bližnjih krajev ter povrh še vojsko. Vsi skupaj se trudijo, da bi hitro izklopali krog in krog globoke jarke, da bi ogenj zaustavili in tako rešili vsaj hiše. Vendar pa kaže, da se utegne vse delo izjaloviti, ker je ogenj hitrejši kakor pa ljudje, ki kopljejo jarke.

Strašne smrti je umrl 10-letni sin banjaluškega trgovca Tosića. Fant je vodil na pašo domačega konja. Da bi mu žival ne ušla v škodo, je fant navezal vrv, ki jo je imel konj okrog vratu, okrog svoje roke in se vlekel v senco. Vratu, okrog svoje roke in se vlekel v senco. V takem položaju je tudi zaspal. Nenadoma pa se je konj splasil. Zdirjal je po cesti proti domu, a na vrvi vleklo po tleh ubogega pastirja. Ko so ljudje nesrečo videli, so konja ustavili, vendar pa nesrečniku niso mogli več pomagati. Deček se je bil pobil po vsem telesu, da je po nekaj urah v strašnih mukah umrl.

Moža, ki ga ni mogla odvaditi razvratnega življenja, je umorila Stanimirka Babić iz Vitanovca pri Valjevu. Njen mož se ji je že po nekaj letih zakona popolnoma odtujil, dokler ni nazadnje pripeljal v hišo neko drugo žensko in prisilil pravo ženo, da je morala delati kakor dekla. Stanimirka je več let vdano prenašala to trpljenje in ponižanje, čeprav je bila dostikrat tudi do krvi tepeana. Ko pa je videla, da je začel mož lahkomišljeno razmetavati denar in popivati po gostilnah, ga je večkrat rotila, naj tega že zaradi svojih otrok ne dela. Vse prošnje so bile zaman. Kos za kosom je šel od hiše, dokler ni mož sklenil prodati tudi hiše same. Stanimirka je bila vsa iz sebe. Ko je videla moža, ko je spal, je pograbila kol in mu z nekaj udarci razbila glavo. Po izvršenem zločinu se je šla javit orožnikom, rekoč, da se je prišla javiti na robijo, češ da je bila tudi do sedaj v zakonu na robiji.

Knjiga o delu in življenju Slovenije v dvajsetih letih pod Jugoslavijo

Te dni je izšel »Spominski zbornik Slovenije«, ki naj bi bil izšel že lansko leto 1. decembra ob dvajsetletnici zedinjenja. Toda zaradi velike obsežnosti dela je prišlo šele sedaj do izdaje zbornika, ki naj nam pokaže naš pot v dvajsetih letih življenja v svobodni državi.

Zbornik je bil sestavljen po zamisli bana dr. Natlačenca, splošno redakcijo je vodil banški svetnik g. dr. Kovačič, obsežno delo organizacije in vodstvo uprave Gvido Zupan; uredniki so bili: dr. Josip Mal za upravno politični del, dr. France Stele za kulturo in prosveto ter dr. Jože Lavrič za gospodarski del, pomagali pa so jim pri tem delu še mnogi drugi souredniki.

V Zborniku je sodelovalo 38 piscev s prispevki s svojega delovnega področja. Avtorji — priznani strokovnjaki na svojem delovnem področju — so obdelali vse panoge našega javnega življenja v zadnjih 20 letih in zbrali ogromno gradiva, ki bo dobro služilo za presojo ogašenega razvoja v 20 letih. Veliko je bilo panog, v katerih smo napredovali, mnogo pa je bilo tudi dela zastoj, mnogo pa tudi uspešnih naporov, tako da lahko rečemo v celoti, da smo prišli dober korak naprej v teh 20 letih.

Uvodno besedo za Zbornik je napisal dr. A. Korošec: Verujemo v svoj narod; za njim pa je podal osnovno zamisel Zbornika ban dr. Natlačen. V prvem delu Zbornika je obdelan upravno-politični razvoj od leta 1918 dalje (zemljepisni uvod prof. Valter Bohinjec), zgodovinski pod naslovom »Slovenici na poti v Jugoslavijo« prof. Silvo Kranjčič in »Slovenici v Jugoslaviji«, upravo v Sloveniji popisuje Dragotin Trstenjak, banovinske samouprave ban dr. Natlačen, upravo v pravni državi pomočnik bana dr. Majcen, slovensko pravosodje dr. Golia, predsednik apelacijskega sodišča. Izredno obsežen je drugi del Zbornika, ki je posvečen kulturi. Tu so prispevali članke: uvod k kulturi J. Turk, prosveto je obdelal prosvetni oddelek banske uprave, Cene Kranjc slovensko tiskarstvo, dr. Melita Pivec-Stele slovensko leposlovje 1918—1928, dr. Lukman znanost, dr. Stele slovensko likovno umetnost po vojni, Vilko Ukmar glasbo, dr. Stele je opisal Akademijo znanosti in umetnosti, Fr. Ks. Lukman univerzo, Fr. Koblar gledališče, Fr. Baš muzeje, galerije, arhive in

spomeniško varstvo in France Koblar radio. Največji del pa je tretji, ki se bavi z gospodarstvom in socialno politiko. Tu so objavljene naslednje razprave: Dvajset let našega gospodarstva, Naša kmetka zemlja in gospodarske razmere (kmetijski oddelek banske uprave), Razvoj gozdarstva in lova (inž. Sivic Anton), Rudarstvo Slovenije (inž. Lojze Zupančič), Nacionalizacija tujega premoženja, O slovenskem podjetniku (Ivan Avsenek), Industrija v Sloveniji (dr. Adolf Golia), Dvajset let razvoja slovenskega obrtništva (Janko Traven), Gostinstvo, Domače obrti v Sloveniji, Razvoj trgovine (Fran Sink), Razvoj zaposlenosti v Sloveniji po svetovni vojni (Ivo Lah), Naš promet (inž. dr. Črtomir Nagode), Ceste in hidrotehnična dela (inž. Josip Porenta), Elektrifikacija dravske banovine (inž. Franc Ruch), Slovensko denarništvo (Drago Potočnik), Pregled našega združnega gibanja in stanja (dr. Vlado Valentič), Zasebnopravno zavarovalstvo v Sloveniji (Ivan Martelane), Dvajset let tujkega prometa v Sloveniji (dr. Rudolf Marn), Državne in samoupravne finance v dravski banovini v l. 1918—1938 (dr. Vladimir Murko), Zdravstveno stanje in demografski podatki (dr. Ivo Pire), Razvoj zdravstvene zakonodaje (Janko Dolžan), Bolnišnice v Sloveniji (dr. Valentin Meršol), Razvoj in delo higienske organizacije v Sloveniji (dr. Ivo Pire), Naše delavstvo in naša zakonodaja (Filip Uratnik), Naše izseljensko vprašanje (Alojzij Kuhar), Gasilstvo v dravski banovini, Zasebna dobrotelnost. Dodan je še statistični dodatek, ki ga je sestavil Drago Potočnik.

V četrtem delu so objavljene opise nekaterih važnejših kulturnih in gospodarskih ustanov in podjetij. Zaključno besedo pa je napisal dr. Fr. Stele.

Skupno obsega Zbornik 703 strani teksta, v katerem je objavljenih še nebroj portretov, slik in grafikonov, tako da čitatelj tudi nazorno lahko vidi razvoj našega narodnega življenja v zadnjih 20 letih. Knjiga je tudi tiskarsko dovršeno delo. Tisk je jugoslovanske tiskarne, knjigovoiško delo Knjigovozne Jugoslovanske tiskarne, kljišeje je izdelal Stanko Dev. Knjiga stane v knjigarnah 300 din, dačim so jo naročniki dobili v subskripciji po 195 din.

Kmetijska šola na Grmu

Na banovinski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu se prične novo šolsko leto v začetku novembra 1939. Šola ima dva oddelka: letno in zimsko šolo. Letna šola traja eno leto, zimska pa dve zimi po 5 mesecev. To zimo, ki pride, se vrši I. tečaj zimsko šole. Letos se torej sprejemajo učenci v letno in zimsko šolo.

Vsi učenci stanujejo v zavodu (internatu), kjer imajo vso oskrbo. Sprejemajo se pridni, dovolj nadarjeni sinovi kmetijskih staršev, ki bodo po končanem šolanju ostali na kmetiji.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za 10 din, je poslati ravnatelju banovinske kmetijske šole na Grmu čimprej, najkasneje pa do 10. septembra t. l.

Prošnji se priložiti: 1. krstni list, 2. domovnico, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o npravnosti o onih prosilcih, ki ne stopijo v zavod neposredno iz kake šole; 5. izjava staršev odnosno varuha (banovinski kolek za 4 din), s katero se zavežejo plačati stroške šolanja (šolnino); zavežati se morajo tudi, da bodo plačevali šolnino do konca šolskega leta, če bi sin ali varovanec brez opravičenega razloga predčasno zapustil zavod; 6. listi, ki reflektirajo na banovinsko ali kako drugo štipendijo (podpora) iz javnih sredstev, morajo priložiti obvezno izjavo (banovinski kolek za 4 din) staršev ali varuha, da bo njihov sin odnosno varovanec ostal na domači kmetiji, v nasprotnem primeru pa, da povrnejo zavodu sprejeto podporo iz javnih sredstev; 7. uradno potrdilo občine: a) koliko je posestvo veliko (v ha); b) kolikšen je predpis direktnih davkov; c) število družine, posebej koliko je še nepreskrbljenih otrok ter event. druge družinske razmere; d) koliko redijo konj. goveje živine, prašičev?

Starost najmanj 16 let in najmanj z dobrim uspehom dovršena osnovna šola.

Pri vstopu v šolo napravijo učenci kratak sprejemni izpit iz slovenščine in računstva. Hkrati se preišče njih zdravstveno stanje po šolskem zdravniku. Mesečna oskrbnina znaša od 300 do 75 din, po premoženjskih in družinskih razmerah prosilca in se plačuje mesečno vnaprej. Prosilci za banovinsko žužnato mesto morajo priložiti pod točko 6. navedeno obvezno izjavo in pod točko 7. navedeno občinsko potrdilo o velikosti posestva in višini letnih davkov z navedbo družinskih in gospodarskih razmer.

Denarni uspeh protituberkuloznega tedna v Celju — 42.000 din

V prostorih Zdravstvenega doma v Celju je bila pod predsedstvom g. Zdolška seja upravne odbora krajevnega protituberkuloznega lige v Celju. Na seji so obravnavali tudi protituberkulozni teden, ki je letos res lepo uspel. Moralni uspeh letošnjega protituberkuloznega tedna je bil zlasti zelo ugoden in popoln na deželi. Propaganda in nabrajalna akcija po vseh občinah, šolah in župnih cerkva področja protituberkulozne lige v Celju je pripomogla, da je finančni uspeh letošnjega tedna zelo lep. Poudariti moramo, da so pri nabrajalni akciji se zlasti izkazale šole siromašnejših krajev in rudarskih naselij, kakor v Libojah, Sveti Jerdti, Dramljah itd. Da je letošnji protituberkulozni teden tako lepo uspel, pa gre zahvala ne le vodstvom šol in otrokom, temveč vsem obrtnikom, trgovcem in industrialcem. Do moralnega uspeha so pripomogli tudi vsi banovinski zdravniki in zdravniki okrožnega urada za zavarovanje delavcev, ki so imeli ob cepljenju koz predavanja o nevarnosti jetike in borbi proti njej. Pri protituberkuloznem tednu pa so sodelovale tudi dame, samarijance, celjska želez. godba, ki je priredila v ta namen promenadni koncert, športna društva, tako, da znaša skupen denarni uspeh protituberkuloznega tedna 42.058,75 din. Končen uspeh pa bo še nekoliko višji, ker se niso vse občine obravnale z nabrajalnimi listki. Na seji upravne odbora protituberkulozne lige so obravnavali tudi važno vprašanje o razkužbi stanovanj, kjer so umrli jetični bolniki. Predlagano je bilo, da se bodo zdravniki o tem še posvetovali in dogovorili o najbolj učinkovitem načinu za razkuževanje takih stanovanj, sestavljeni navodila za desinfekcijo in izdali okrožnico na banovinske zdravnike. Za obrti, trgovine, gostilne itd. pa bodo v bodoče zahtevali desinfekcijo uradno po okrajnem načelstvu. Za revne prebivalce takih stanovanj bo plačala stroške razkuževanja Protituberkulozna liga, vsako tako razkuževanje bo pod nadzorstvom desinfektorja. Na seji so bile odobrene tri podpore po 50 din mesečno za dobo 3 mesecev in 8 podpor po 100 din mesečno za dobo treh mesecev.

Športne vesti

Atletski dvoboj med Splitom in Zagrebom, ki je bil v soboto v Splitu, je prinesel nekaj dobrih rezultatov. Prinašamo dosežene uspehe posameznih tekmovalcev z ozirom na bližajoči se atletski triboj v Zagrebu med Ljubljano, Belgradom in Zagrebom. Na ta način si ustvarimo približno sliko moči zagrebške in splitske atletike. V triboju mest bosta namreč Zagreb in Split nastopila skupno proti reprezentancama Ljubljane in Belgrada. Doseženi so bili naslednji rezultati:

Teki: na 100 m Avgustin (Z) 11,2, na 400 m Despot (S) 51,5, na 800 m Kaiser (Z) 2:01,8, Despot 2:02,6, na 5000 m Kotnik (Z) 15:59; štafeta 4x100 m Zagreb 45,5, štafeta 400—300—200—100 metrov Zagreb 2:08,7.

Meti: Krogla Kovačević (Z) 14,43 m; kopje Markušič (Z) 58,37 m; disk Kovačević (Z) 42,25 m.

Skoki: višina Avramović (Z) 180 cm, Bach (Z) 176 cm; daljava Ulrich (Z) 621 cm; triskok Bergmann (Z) 12,79 m; skok s palico Ivanuš (Z) 342 cm.

Iz teh rezultatov je razvidno, da je Zagreb s precejšnjo premočjo premagal Split. Tekme je gledalo preko 1000 gledalcev.

V prvi finalni tekmi za Sredozemski pokal je pred 12.000 gledalci zmagal Ujpest nad Ferencvarozsem s 4:1. Zdi se, da bo prednost treh golov zadostovala Ujpestu, da si bo tudi dokončno osvojil za letos dragoceno trofejo, ki pripada najboljšemu nogometnemu moštvo v srednji Evropi. Kakšna usoda pa bo doletela tekmovalce za Srednjeevropski pokal prihodne leto, še ni znano. Zdi se pa, da se je to tekmovalce že preživelo in da se bo letos tudi končalo.

Plavalni dvoboj med splitskim Jadranom in dubrovniškim Jugom v Dubrovniku se je končal z zmago domačinov v razmerju 65:44. Postavljeni so bili nekateri izredno dobri rezultati. Najbolji se je spet izkazal Ciril Žižek, ki je 400 m prosto preplaval v 4:51,6. To je najboljši letošnji rezultat v Evropi na tej progi in za 5 sekund boljši kakor lanski najboljši Žižekov rezultat. Ostali rezultati: 100 m hrbno ženske: Arlič Maja (Jug) 1:30; 200 m prsno moški: Barbieri (Jug) 3:02; 100 m prosto ženske: Beara (Split) 1:16,8; 100 m prosto moški: Stakula (Jug) 1:01,7; 200 m prsno ženske: Colić (Jug) 3:26,5; 100 m hrbno moški: Ciganović (Jug) 1:15,2; ženska štafeta 4x50 m prosto Split 2:20,2; moška štafeta 4x200 m prosto Jug 9:45,6.

Nemški teniški igralci na potu v Zagreb. Včeraj je bilo v Hamburgu zaključeno mednarodno nemško teniško prvenstvo. Za finalno igro sta se placirala oba najboljša nemška igralca Menzel in Henckel. Na splošno presenečenje je nemški igralec št. 1 Menzel izgubil proti Henckelu, ki ga je v štirih setih premagal razmeroma z lahkoto s 4:6, 6:3, 6:0, 6:1.

Takoj po končanem prvenstvu so se igralci podali v Zagreb, kamor pridejo danes. V Zagreb pridejo vsi štirje nemški igralci: Menzel, Henckel, Göpfert in von Metaksa. Vodi jih nemški teniški zvezni kapitan dr. Kleinschrott. Nemci bodo stanovali v najboljšem zagrebškem hotelu Esplanade, kjer so zanje rezervirane sobe.

Naša teniška zveza še dosedaj ni določila igralce, ki naj bi nastopili proti nemški reprezentanci. Kvalifikacijski turnir v Zagrebu ni prinesel nobene jasnosti. Kukuljevič, ki je imel letos nekaj izrednih rezultatov in katerega so gotovi ljudje forsirali, da mora igrati v naši reprezentanci proti Nemčiji, je gladko izgubil i proti Mitiču i proti Palladu, obakrat v treh setih. Še vedjo zmedo pa je včeraj napravil Pallada, ki je nepričakovano toda z lahkoto premagal tudi Mitiča v treh setih. Zaenkrat je še posevsem negotovo, kako bo sestavljena naša reprezentanca proti Nemčiji.

V borbi za Davisov pokal je Kuba proti pričakovanju premagala Kanado z rezultatom 4:1. V Zadnji igri je Kubanec Ager premagal Kanadca Hall s 4:6, 6:4, 6:0, 6:4.

Francosko atletsko prvenstvo, ki je bilo v nedeljo v Parizu, je dalo te-le nove francoske prvačke: v teku na 100 m: Valmy 10,9 sek.; na 200 m: Ducourt 22,6 sek.; na 400 m: Marcellac 49,3 sek.; na 800 m: Hansenne 1:53,3 sek.; na 1500 m: Normand 4:00,5; tek na 110 m preko zaprek: Brissen 15,5 sek.; na 400 m preko zaprek Joye 54,9; skok v višino: Manent 186 cm; skok s palico 4 m; skok v daljavo: Balezco 735 cm; met kljativa: Wirtz 51,06 m; met kroglice: Noel 14,56 m; met kopja: Ducher 59,84 m. V deseterboju je zmagal Mairoud z 5802 točkami.

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometer- sko stanje	Temperatura v C°		Relativna vlaga v %	Oblačnost 0-10	Veter (smert, in kosit)	Pada- vine	
		naj- večja	naj- manjša				m/m	vrsta
Ljubljana	754,2	24,2	13,8	87	1,0	NE ₂	9,0	dež
Maribor	753,8	24,2	12,1	70	0	0	—	—
Zagreb	758,8	26,0	16,0	90	1	SE	10,0	dež
Belgrad	758,9	27,0	18,0	70	4	SE ₂	9,0	dež
Sarajevo	758,5	20,0	10,1	90	2	0	—	—
Vis	758,7	15,0	19,0	90	4	NW ₂	—	—
Split	757,4	32,0	23,0	30	5	NW ₂	—	—
Kumbo	756,7	29,0	24,1	70	0	SE ₂	—	—
Rab	758,1	27,0	19,0	60	10	0	1,0	dež
Dobroviča	756,4	29,0	24,0	80	4	SW ₂	—	—

Vremenska napoved: Večinoma oblačno, nestanovitno in hladnejše vreme. Deževala bo v predledkih.

Koledar

Torek, 25. julija: Jakob (Rado), apostol; Krištof, mučenec.

Sreda, 26. julija: Ana, mati Marije Device; Valent.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Šelenburgova ulica 7.

Rezervni oficirji se obveščajo, da bo prirejeno od 5.—8. septembra t. l. skupno potovanje na vojaške svečanosti ob kraljevem rojstnem dnevu na Banjici v Belgradu in poklonitev pokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju na Oplenacu ter neznanemu jugoslovanskemu junaku na Avali dne 7. septembra t. l. Naslednjega dne odhod popoldne iz Belgrada.

Preskrbljeno bo za brezplačno potovanje in prenočitve. Udeležba le v uniformi brez svojcev. Prijave članov se sprejemajo do 4. avgusta t. l. pri uravah pododborov: Ljubljana, Celje, Maribor in Ptuj.

Rezervne oficirje obveščamo, da si lahko nabavijo lastno uniformo z do 24-mesečnimi odplačili (65—85 din). Vse informacije dobe člani pri uravah svojega pododboru med poslovnimi urami ustno ali pismeno (znakmo za odgovor priložite)!

Za oglednika živine in izdajatelja živinskih potnih listov na teritoriju nekdanje občine Vič je imenovan g. Franc Ažman ml., trgovec na Tržaški cesti 126; za oglednika živine na teritoriju priključenege dela občine Dobrunje (Stepanja vas) pa g. Jože Černe, posestnik v Štepanji vasi 3. Oba prejšnja oglednika sta namreč umrla ter sedaj imenovana nova oglednika prižneta poslovali s 1. avgustom letos.

Za mariborski festival slovenskih narodnih običajev je župan g. dr. Adlešič na željo pripravljajnege odbora sklical sestanek raznih ljubljanskih organizacij, ki bo danes, 25. ob 18,30 v magistratni posvetovalnici, da bi se tudi ljubljansko prebivalstvo v čim večjem številu udeležilo te letošnje največje nacionalne manifestacije ob severni meji. Na sestanek so seveda vabljene tudi organizacije, ki eventualno po pomoti niso dobile posebnega vabila.

Pregled vseh motornih vozil, ki služijo javnemu prometu (avtobusov in avtotaksijev) bo po pravilniku ministristva notranjih zadev z dne 26. 9. 1928 Ur. l. 336-100 za drugo polletje v Ljubljani na mestni pristavi, Povšetova ulica 8, dne 28. julija 1939 od 8—11. Komisiji je predložiti prometno knjižico, 100 din državnih kolek za potrdilo v prometni knjižici in takso 54 din v gotovini za vsak avto. Pri tej priliki bodo pregledana tudi druga motorna vozila, ki letos iz kakršnegakoli razloga še niso bila pregledana.

700 letnica minoritskega samostana v Ptuj

Od višjega redovnega predstojništva oo. minoritov v Rimu oziroma od sv. Kongregacije je prišlo te dni izredno dovoljenje. Namreč, da bo v dneh proslave 700 letnice minoritskega samostana v Ptuj dovoljen dostop v prekrasno znamenito samostansko obednico v prvem nadstropju tudi ženskim osebam. Ta dispensa od klavzure velja od 4. do vključno 7. avgusta t. l. Upamo, da bo vsakdo izrazil to izredno priliko ter si ogledal veliko znamenitosti Ptuja.

Spominska knjiga izšla!

Ravnokar je prišla iz tiska krasna spominska knjiga, posvečena sedemstoletnici minoritskega samostana v Ptuj. Okusno s slikami opremljena knjiga vsebuje na 174 straneh finega papirja najvažnejše in zanimive momente iz zgodovine minoritskega reda, samostana in Ptuja. Naslov knjige je: »Pax et bonum, spominski listi, posvečeni sedemstoletnici minoritskega samostana v Ptuj.« Natisnila jo je Mohorjeva tiskarna v Celju. Knjiga bo dragocen okras sleherni knjižnici in tudi vsaj privatni zgodovinski zbirki. Nabavite si jo čim prej, ker je zaloga knjige zelo majhna! Cena je zelo nizka. Dobi se vezana ali broširana v Minoritskem samostanu v Ptuj.

Knjižice in znaki.

Preskrbite si pravočasno taborne knjižice in znake. S knjižico imate pravico do polovične voznine in velja obenem tudi kot vstopnica k slavni igri »Kuga« od D. Petančiča, k pevskemu nastopu in velikemu ognjemetu. Knjižica in znak staneta samo 5 din.

Smrt 26 letnega fanta v tihem jezeru

Dobrič, 25. julija. Dne 19. t. m. je utonil v vodi pod Knežjo vasjo 26 letni Barle Franc iz Zeleznega. Kralji hude vročine se je šel ta dan kopat. Voda je bila kot veliko jezero, ki je nastalo zaradi splovdanske povodnji. Fant je znal le slabo plavati, verjetno pa je, da ga je prijel krč in ga je voda potegnila v globino. Šele zvečer so ga našli, svedea že mrtvega. Fant je bil dobre in mirne narave. Bil je delavni član v prosvetnem in gasilnem društvu. Pogreba so se udeležili Fantovski odsek, dekliski krožek z mladenci in prostovoljna gasilska četa iz Dobriča. Pokopali so ga slovenski fantje v krogih. V sprevodu, ki je šel iz Zeleznega v Dobrič, so gasilci odigrali več žalostink. Na grobu se je poleg drugih poslovil tudi pevski zbor in mu zapel »Vigred se povrne«. To je bil naj lepši pogreb v Dobričah. — Mlademu pokojniku naj svesti večna luč! Vsem domačim pa naše sožalje!

Anglež se zna boriti, ne zna pa sovražiti

Ne sovraži niti tistih, ki ga po časopisih sramote, pač pa se jim le smeje

Angleški romanopisec Owen je pred kratkim napisal daljšo razpravo, v kateri govori o posebnih potezah značajnega angleškega ljudstva. V tej svoji razpravi med drugim pravi takole:

Mrznja ni lastnost povprečnega Angleža. O številnih narodih govore, da drug drugega sovražijo in sicer ne samo tedaj, kadar se med seboj vojskujejo, pač pa tudi v mirnem času. To sovraštvu je takorekoč stalno in kar prirojeno. Nikdar pa ni mogel nihče trditi, da bi Anglež koga tako neizprosno sovražil. Celotno tedaj, kadar se proti kakemu narodu vojskuje, njegova sovraštvu ni globoko. Angleži ne poznajo sovraštvu proti kakemu narodu kot takemu, to pa morda iz razloga, ker mnogo potujejo in ker narode bolje poznajo, kakor pa drugi v Evropi. Zeleli bi samo, da bi ljudje drugih narodnosti čim pogosteje prihajali v Anglijo, da bi tudi oni lahko približje spoznali pravega Angleža. Kadar Anglež potuje v tuje dežele, si ne more predstavljati, kako bi mogel te tuje narode zasovražiti, ker je zelo lahko priti do spoznanja, da so vsi božje stvarstvo in da so vsi ljudje na svetu enaki. Angleški književnik iz 18. stoletja Charles Lamb je na neko vprašanje, zakaj ljubi nekoga, dočim ne ceni dveh drugih, odgovoril, da tega, ki ga ima rad, pač dobro pozna. Ljudje sovražijo samo tiste, ki jih poznajo. Prav tako kakor se tudi otrok boji tistega, ki ga ne pozna, in ga zato tudi nima rad. Angleži sovražijo mnogo manj kot pa drugi, to pa enostavno zato, ker so prepričani, da dobro poznajo druge evropske narode.

Toda te poteze angleškega značaja, strpnosti in prijateljskih čustev ni treba napačno razumeti. Angleži so najtrdovratnejši borci, če so se že ravno odločili za boj. O njih pravijo, da

vedno zmagajo le v eni bitki in sicer v - zadnji

Bilo je sicer nekaj vojn, ki so jih Angleži tudi v končni bitki izgubili, na primer v vojni za ameriško osvoboditev. Toda, pri tem je druga stvar, kajti premaganji so bili od ljudi, ki so angleške krvi.

Angleži so izvrstni vojniki in se ne nehajo boriti, dokler niso dobili zadnje bitke. Zelo slabi pa so v sovraštvu do drugih. Vsi narodi na svetu so lahko prepričani, da jih Angleži ne sovražijo. Utegne biti res, da z nekakim nezaupanjem gledajo na voditelje nekaterih narodov. Morda so pripravljene celo boriti se, toda narodov, s katerimi se vojskujejo, nikdar nimajo »v želodcu«.

Vsem napadom se smeje in so mu celo zelo všeč

Anglež je trdo prepričan, da je potovanje in medsebojno spoznavanje najboljšo sredstvo za odstranitev sporazumljenj in sovraštvu, nič manj učinkovito sredstva pa da je dovipnost. Ne jezi se, če tuje evropske časopise piše sovražno o njem. Anglež se smeje, toda ne smeje se sama narodu, ki sovražno misli o njem, pač pa tudi samemu sebi.

Casnikarji po raznih evropskih državah, ki se prizadevajo, kako bi oblatili Angleže in njihove državnike, bi bili morda zelo razočarani, ko bi videli, kako povprečni Anglež skrbno in željno prelieta časopise, da bi našel tiste odstavke, v katerih tuji casnikarji skušajo sramotiti Angleže in njihove voditelje.

ve voditelje. Anglež jo sem pa tja včasih tudi razočaran. Napadi v tujih časopisih se mu morda zazde celo preblagi in premalo ostri ter si zato želi v prihodnjih časopisnih izdajah krepkejših. Radi imajo, če jih kdo napada, ker se radi smejejo in dele svoje veselje iz napadalci.

Povdariti pa je treba spet: Anglež ne sovraži casnikarja, ki je objavil ta ali oni napad na angleški narod, ne sovraži pa tudi ne naroda, za katerega so ti napadi bili objavljeni. Ne najde razloga, da bi sovražili tiste, ki čezenj zabavljajo. Takšne članke si vzame k srcu bolj kot šaljive, ne pa kot resne. Šaljivec, ki se svoje šaljivosti ne zaveda, ima gotovo nekaj prednosti pred poklicnim šaljivcem, njegova slaba stran pa je, če si domišlja, da je dosegel kak uspeh, ki ga v resnici ni. Anglež se ne ozira na to, kaj mu v teh napadih tuji očitajo. Nikdar se pred nikomur ne ustraši, zelo dovtopen pa je za pametne dokaze.

Prisiljenost mu je tuja

Nikjer na svetu ni dežele, kjer bi razne svečanosti imele toliko priprave kot ravno v Londonu. Anglež ne sprejema, pa naj bo doma ali kje na tujem, nikdar nobenega visokega funkcionarja s takšno prisiljeno svečanostjo, kakor je v navadi pri nekaterih drugih državah. Vse svetovne dogodke in posle jemlje Anglež sicer resno, vedno pa tudi z nekim humorjem. O svetovni vojni angleški vojak ni pel domoljubnih pesmi. Prepustil je vojaškim godbam, da so igrale »Land of Hope and Glory« — »dežela upanja in slave«. Celotno pesmi »Kraljevi vojniki« ni nikdar rad pel. Mnogo rajši je imel sanjave pesmi, ki nimajo ničesar skupnega s domoljubnimi čustvi.

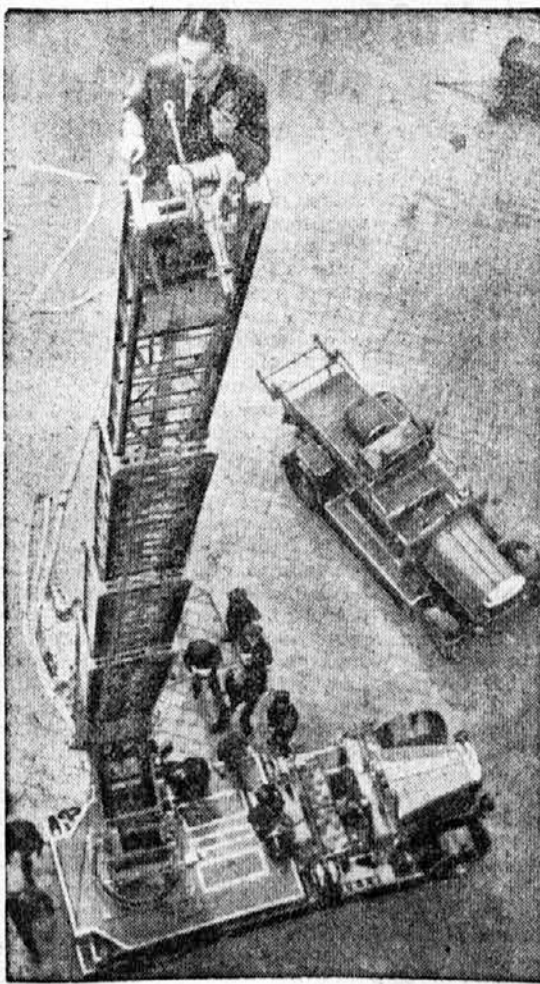
Angleški vojak pa se je tudi prepričal, da je v vojni mnogo lažje prenašati vse tegobe in strahote z nasmehom na licu, kakor pa z zoprnimi frazami veličini naroda in a lastnem domoljubju. Vojaki drugih narodov ga niso vedno razumeli. Često so se tudi morda čudili, ko so slišali, da Anglež ne poje bojevitih pesmi, pač pa čisto banalne pesmi kot na primer tisto, ki se v našem prevodu glasi: »Svojo plačilno knjžico bom zapustil vojski, popis svojih slabih del pa slepec...«

Anglež iz navidezne lahkomišelnosti in nagnjenosti k humorju ne črpa samo novih moči, pač pa tudi moralno prožnost, ki ga edina dela sposobnega, da dolga zdrži tudi v najhujših časih. Lahkomišelnost v resnici ni lahkomišelnost, pač pa je v mnogo večji meri znak one notranje odločnosti, s katero bo — če že pride do epopada — vzdržal in dobil če ne drugo pa vsaj zadnjo bitko.

Pa tudi angleška ženaka — in sicer edobna ženska nič manj kot njena mati, ki se je tako eijajno izkazala v pretekli vojni — bo v morebitnih bodočih epopadih našla vedno kakšno stvar, ki se ji bo smejala, nekaj, kar ji bo dalo novih moči, da bo lahko vzdržala v še tako težkih časih.

Dokler se bo Anglež mogel smejati, tistim, ki z zaničevanjem in preziranjem govore in pišejo o njem, jih ne bo mogel sovražiti. Tudi on se nadeja, da bo že prišel čas, ko jih bo lahko zadovoljil...

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dome«

Radijski napovedovalec na najdaljši gasilski lestvi, kar jih imajo v Londonu. Govori radijskim poslušalcem o svojih vtisih, ki jih je dobil pri zadnjih velikih londonskih gasilskih vajah

Genijalnost-blaznost-zločinstvo: Geniji, ki so se udali višjim sklepom

Jonathan Swift Heinrich von Kleist

Veliko z norostjo zaznamovanih se je mirno vdalo v božjo voljo. Vedeli so, kakšen konec jih čaka. V svetlih trenutkih so potrkljivo čakali, da se spet vrnejo v duševni mrak. Niso se upirali usodi, vedeli so, da so samo šibki ljudje, ki ne morejo nič proti nedoumljivim silam. Ti so bili večji junaki, kakor oni, ki so pred mrakom bežali v smrt.

Konrad Ferd. Meyer se je sam vrnil v blaznico, ko je začutil, da mu postajajo misli spet motne in da ga spomin zapušča. Vedel je, da mu je »dopust« potekel in odšel je v zadnje zavetišče...

Anglež Jonatan Swift, pisec slovitega »Potovanja v deželo Liliput«, je sam sebe rad primerjal z debлом, čigar vrh je dušil bohoten bršljan. »Tako bo tudi meni nekaj zadušilo glavo«, je govoril. Ko je začutil, da se mu bolezen slabša in da so mu misli vedno motnejše, je vzel vse svoje premoženje, nad 11.000 funtov šterlingov zlate veljave, in ga dal za tiste, katerim se je moral tudi sam v kratkem pridružiti — slaboumnim.

Kakor je pri nekaterih velikih možeh nagnjenost k blaznosti bila plodna za njihovo ustvarjanje, ker jim je dajala novega navdih (Comte, Tasso, Dostojevski, Van Gogh), tako je pri drugih zaradi te bolezni trpel njihov genij. Blaznost jim je gasila in ovirala ustvarjalni umetniški ogenj, dokler ga ni zadušila docela, kakor nam pričajo vzgledi Gogolja, Swifta, Hoffmanna, Nietzscheja in drugih.

Ravno iz tega pa je jasno, da je zmotno mnenje tistih, ki vsako genijalnost pripisujejo blaznosti in bi radi vse veliko človeško ustvarjanje pripisali nagnjenju k blaznosti ali bolezenskim nagibom sploh. Lahko bi našli ravno tako veliko vrsto genijev, ki so bili popolnoma zdravi, toda to ni

Pisan drobiž

Po zadnjih statističnih podatkih ima Nemčija zdaj 80 milijonov ljudi. K temu pa je treba dodati še 7 milijonov prebivalcev iz češkomoravskega protektorata in prebivalstvo Memela. Po številu ljudi je Nemčija danes v Evropi na drugem mestu (prva je Sovjetska Rusija) ter na petem mestu na svetu sploh. Pred njo so Kitajska, Rusija, Indija in Združene ameriške države. Na kvadratni kilometer pride v Nemčiji povprečno 137 ljudi.

Ognjenik Izalco, ki ga imenujejo tudi Svetilnik, je začel ponovno delovati. Ognjenik se nahaja 6 km od obale pri San Salvadorju.

Površina, ki je zasajena s oljkami, znaša v Italiji dva milijona ha. Letna proizvodnja znaša letno 2.200.000 kvintalov oljčnega lesa.

Dva švedska inženirja sta konstruirala posebno potapljaško pripravo, s katero se nameravata spustiti v globino tisoč metrov pod morje. S to pripravo so naredili ob obali pri Landsortu ob Baltičkem morju nekaj poskusov, ki so rodili dobre rezultate.

V Newyorku je bila konferenca pred županom zaradi velikih mest v Združenih državah. Na konferenci so izglasovali spomenico, v kateri ugotavljajo, da je ogrožen ves program del za pobijanje brezposelnosti za primer, če kongres ne odobri nadaljnjih potrebnih sredstev in če ne ukine predvidenih omejitev. Mesta nimajo več možnosti, da bi reševala brezposelnost. Mesta stoji pred izbiro, da zaposle milijon brezposelnih ali pa jih puste stradati, ker so vsa sredstva za podpiranje brezposelnosti omejena. Kongres je leta 1935 obljubil, da se bo brigal za vse tiste, ki so sposobni za delo, toda te obljube kongres ni držal. Ta čas je bil mestu izdan nalog, naj se brigajo samo za tiste, ki so nesposobni za delo.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 25. julija: 12 Havajske kitare in vurliske orgle (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opeldanski koncert, igra Rad. orkester — 14 Napovedi — 15 Napovedi, poročila — 16.30 Deset minut zabave — 19.40 Nac. ura — 20 Kalman: Fortissimo, venček operetnih napoved (plošče) — 20.10 Karitativno in socialno delo med narodom (prof. Boje) — 20.30 Koročil pojo (plošče) — 21 Prenos iz Milana: Umberto Giordano: Siberia, opera; vmes napovedi in poročila.

Drugi programi

Sreda, 26. julija: 12 Za uho in za peto (plošče) — 12.45 Poročila — Napovedi — 13.20 Sramel »Skrižanček« — 14 Napovedi — 15.30 Mladinska ura: Opazuj in poskušaj (prof. M. Adlešič) — 18.45 A. Dvorak: Rusalka, fantazija po operi (plošče) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Rezervirano — 19.40 Nac. ura — 20 Saint Saens: Ples okostnjakov (plošče) — 20.10 Pred četrt stoletja se je začela svetovna vojna (g. C. Kočvar) — 20.30 Klavirski koncert (g. prof. Lipovšek) — 21.15 Pester. spored, igra Rad. orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Pester spored, igra Rad. orkester.

Torek, 25. julija: Belgard; 20 Narod. pesmi; 20.30 Ork. koncert — Zagreb; 20 Vok. koncert; 20.30 Klavir; 21 Plošče Bratislava; 19.30 Slovaška naroda; 21.10 Domača glasba; 22.15 Slovaški ples — Sofija; 20 Kor. morni koncert; 20.0 Ruske romances — Varšava; 19.30 Ork. in solisti — Trst, Milan; 17.15 Violina; 21 Giordano opera »Siberia« — Rim-Bari; 21 Simf. koncert — Dunaj; 20.15 Ork. in solisti — Berlin-Stuttgart; 20.15 Plesna glasba — Hamburg-Frankfurt; 20.15 Sereña, de — Bratislava; 20.15 Korabnice — Monakovo; 19.15 Kmečke pesmi; 21.15 Reportaža s plezalne ture — Ber. romanser; 19.42 Nar. pesmi — Strassbourg; 30 Alzaska ura; 20.30 Vojaška godba.

Takole si Nemci predstavljajo angleško-nemška pogajanja v Moskvi

namen teh razpravljanj, ki naj pokažejo samo žalostno in tragično plat v usodi velikih človeških duhov.

Angleška policija pri vajah v jahanju brez sed'la

Vojska v Sveti deželi

Razen tega pa je postajalo vse bolj pereče tudi vprašanje denarja. Anglija in Francija sta bili vedno bolj odvisni od velikih finančnikov, ki so bili po večini vsi Judje. Njihova pomoč je bila zlasti proti koncu leta 1917 vedno bolj neobhodno potrebna.

Angleški in francoski politiki, ki so sodelovali pri pripravi Balfourjeve deklaracije, so v svojih spominih zadosti razložili, zakaj se je morala zlasti Francija brezpogojno zavzemati za take obljube Judom.

Čeprav je bila izjava zelo splošna in kaj malo jasna, so jo vendar Judje sprejeli z velikim navdušenjem in si začeli od nje ogromno obetati. Niso nič dosti premišljali, kaj prav za prav stvarnega vsebuje. Tudi se niso zamujali s preučevanjem podrobnosti in se vznemirjali zaradi skritih dvomnosti. Videli so v izjavi samo, da jim v velikem daje tisto, za kar so si 20 let zaman prizadevali. Videli so, da so z njo dobili obljubo o uresničenju svojih zahtev, da je sionizem dobil značaj javnopravne mednarodne ustanove. Ta značaj so že na začetnem občnem zboru v Baslu 1897. označili kot prvi in bistveni pogoj za razvoj tega gibanja.

Judje so menili, da jim je z Balfourjevo deklaracijo udarila ura zmag. Začel se je čas ustvarjanja.

Judje niso popustili, da bi jim pravica iz Balfourjeve izjave zastarala. Bila je za nje predragocena, da bi jo zanemarili. So sicer pripominjali, da je malo ohlapna in si prizadevali v razlagah zlasti uradnih razlagah dati ji več jasnosti.

Njihova prizadevanja so bila kronana z uspehom na mednarodni konferenci v San Remu. Na tej konferenci se je sestavil vrhovni svet Zveze narodov in razpravljalo o tem, kdo naj dobi Palestino, ki so jo vzeli Turčiji, v upravljanje. Po dolgih razpravah so mandat nad Palestino dali Angliji, kakor je tudi bilo treba pričakovati, saj je Anglija na konferenci in pri Zvezi narodov imela prvo besedo.

Sklep te konference o dodelitvi Palestine Angliji je bil potrjen 24. julija 1922 po podpisu mirovne pogodbe v Sevru. Ta pogodba je Turčiji vzela vse palestinsko ozemlje, Irak, Sirijo, Aleksandretto itd.

Uradno besedilo o izročitvi palestinskega mandata Angliji pravi: »Ker so glavne zavezniške sile med drugim sklenile, da bo Anglija odgovorna za izvedbo deklaracije, dane 2. novembra 1917 po angleški vladi in sprejete po omenjenih silah, za ustanovitev judovskega narodnega ognjišča v Palestini, je s tem priznana, da ima judovsko ljudstvo zgodovinske vezi s Palestino.«

Določila o Palestini v tej pogodbi so vsebovala 28 členov, to pot zelo jasnih. Ti členi so določali: Anglija se z njimi jasno obveže, da

bo zagotovila ustanovitev narodnega doma za judovsko ljudstvo. Prizna sionistiško organizacijo kot mednarodno ustanovo in ji bo dala obsežne pravice. S čl. 6 se obvezuje, da bo olajševala judovsko priseljevanje v Palestino, da bo pospeševala intenzivno naseljevanje Judov na palestinski zemlji, tudi na državnih posestvih. Obljubila je, da bo izdala zakon o palestinskem državljanstvu in omogočila, da ga bodo deležni zlasti Judje.

It'd., polno obljub izredno važnih za Jude in za ustanavljanje judovske države v Palestini. Judje so dejali ob tej pogobi: »Konec koncev smo vendarle dobili dom. Zdej pa na delo!«

Toda zdaj so zagnali krik Arabci. V prvi omami, ki jo je vzbudilo veselje nad Balfourjevo izjavo in nad mirovno pogodbo v Sevru, se je Judom zdelo, da se bodo prav lahko sporazumeli in razumeli z Arabci. Priča za to jim je bila vsa preteklost, saj se ni bilo v 20 letih dogodilo, da bi prišlo do kakšnega resnejšega spora z arabskim prebivalstvom v Palestini, ki je na judovskih naselbinah dobivalo dela.

Judje so tudi naprej mislili, da bodo Arabci dobili za se po ceni, z lepim ravnanjem, z miloščino in podobnim. Začela so se pogajanja z arabskimi zastopniki. Na konferenci v San Remu so sodelovali tudi Arabci. Judje so zaradi svojih načrtov v Palestini na konferenci celo

podpirali Emirja Faisala. Vse je kazalo, da bo med njimi in med Arabci v Palestini vladala lepa slova.

Toda takoj po San Remu, leta 1920 so se v Palestini začeli hudi nemiri. Kakor na povelje so Arabci začeli napadati judovske naselbine. Judje so organizirali obrambo, katero je vodil skušeni vojak Jožef Trumpeldorf, poveljnik judovskih prostovoljcev v svetovni vojni. Ta je pri arabskem naskoku na naselbino Tel-Hai v boju padel.

Leta 1921 se je agitacija proti Judom podvojila in podvojili so se tudi nemiri. Potem ni bilo pokoja vse do leta 1929, ko je prišlo do velikih pobojev judovskega prebivalstva v Jeruzalemu, v Safedu in v Hebronu. V zadnjih dveh mestih so tedaj Arabci pobili vse Jude, tudi otroke in tiste, ki so živeli tu še od svetopisemskih časov.

Tedaj so Angleži začeli pritiskati Arabce in Jude. Začela se je politika izigravanja. Če so se pritoževali Arabci, so Angleži omejili judovsko priseljevanje. Na krik Judov so ustregli tem in spet razdražili Arabce, misleč, da bodo s takim izigravanjem lahko končno utrdili svojo oblast nad Palestino, ki je sprico novega stanja na Sredozemskem morju postajala za nje vedno važnejša in važnejša.

Arabsko nezadovoljstvo sta začeli izkoriščati Italija in Nemčija, ki sta pošiljali v Palestino izurjene agitatorje in denar. Po drugi strani je začela kaliti vodo

Kominternata tako, da je Palestina od leta 1936, od sankcij proti Italiji med abesinsko vojno, v neprestanem ognju. Terorizem v Palestini, arabski in judovski ni nehal, povzročil je Angležem ogromno škribo in jih še povzroča. Kri je tekla, teče in bo še tekla. Judje, ki so po toliko stoletjih dobili tisto dobrino, ki jim na svetu edino manjkala: narodno zemljo, so zdaj kar nenadoma prišli v spor s tistim naravnim zakonom, ki je star toliko kakor svet. Ta zakon je izražen v vprašanju:

»Čigava je zemlja? Tistega, ki jo kupi, ali tistega, ki je na njej tisoč let prebival.«

Judje trdijo, da imajo do Palestine zgodovinsko pravico. Ker s to ne morejo dobiti zemlje v last, jo kupujejo za vsako ceno in od kogarkoli. Arabci pa pravno, da je palestinska zemlja njihova, ker so Judje z nje sami umaknili in je niso marali obdelovati. Zato zahtevajo, naj jih Anglija zavaruje pred tem, da bi jih judovski denar zrinil po tisoč letih s tega tal.

Z Arabci se ni moči več posvetovati. Judje ne marajo razumeti. Angleži pa se morajo hote ali nehotе pripravljati na trajno vojno med Judi in Arabci, v kateri bodo v nji vedno igrali vlogo stražnika.

In te priprave so tudi edini modri ukrepi, ki so jih Angleži v 20 letih glede Palestine izdali.

(Dalje prih.)